

Los Hermanos Cubero: «Sentir que el públic accepta el que tens per mostrar és molt bonic»

Entrevistem Los Hermanos Cubero amb motiu de la publicació de la caixa que inclou els seus cinc vinils | El duet actuarà aquesta nit a l'OD Hotel de Barcelona

Los Hermanos Cubero | Genis Pena

Entre el *bluesgrass* de **Bill Monroe** i el folk castellà d'**Agapito Marazuela**, en aquesta cruïlla de sons i estils d'arrel és on trobem **Los Hermanos Cubero** (que avui estan tocant a l'OD Hotel de Barcelona a partir de les 21 h), una de les aventures que, juntament amb propostes com les de **Maria Arnal** i **Marcel Bagés** o **Els Jòvens**, ha sabut readaptar i acostar de la millor manera els sons tradicionals a l'actualitat. Gairebé deu anys després del debut amb *Cordaineros de la Alcarria* (autoeditat, 2010), aquesta parella de germans de Barcelona publiquen *Temperamento de abeja exploradora* (El Segell, 2019), una caixa de col·leccionista de disseny espectacular, que reuneix en cinc vinils tota la seva obra discogràfica.

Quin temperament tenen les abelles exploradores i en què s'assemblen a vosaltres?

Roberto Ruiz Cubero (mandolina i veu): Les abelles exploradores, a més de ser les encarregades de buscar fonts de pol·len, s'encarreguen de buscar nous llocs on es traslladarà la colònia quan arribi el moment, i ho comuniquen a la resta de la comunitat per mitjà de danses. La metàfora respecte a la nostra música és aquesta, trobar territoris nous i mostrar-los amb balls antics.

Han passat gairebé deu anys des que vau publicar *Cordaineros de la Alcarria* (autoeditat, 2010). Us sorprèn fins on heu arribat i tot el que heu aconseguit?

R.R.C. És molt satisfactori haver arribat a formar part d'una comunitat de músics que, en el nostre cas, abasta un ventall molt ampli com la música tradicional, sense ser nosaltres músics tradicionals; el circuit *indie*, sense ser nosaltres músics *indies*, o el circuit de rock, sense ser nosaltres músics de rock. També és molt satisfactori tenir el reconeixement de la premsa

especialitzada i que hagin tingut en compte gairebé tots els nostres discos entre els preferits de cada temporada, però això no és el més satisfactori...

No? I que ho és?

R.R.C: Per a mi ho és poder tocar la mandolina en llocs on no ha arribat mai una mandolina abans o que la gent coregi les nostres cançons als concerts. Sentir que el públic accepta el que tens per mostrar és molt bonic, així com poder compartir això. Per la resta, seguim treballant de 8 a 8 en una cosa que no té res a veure amb la música, així que no hem arribat a tant, però aquest és un altre tema.

Quique Ruiz Cubero (guitarra i veu): Estic completament d'acord amb el que diu el **Roberto**. És molt grat haver arribat fins aquí, però jo diria que no és una sorpresa, en el sentit que era el que buscàvem. El que volem com a artistes és tenir la màxima repercussió possible, així que és grat, plaent i fins i tot afalagador el que hem aconseguit. De fet, ara el que em sorprèn és no haver arribat encara més lluny.

[youtube/]https://www.youtube.com/watch?v=MMbt6pFxCzg

La veritat és que, tot i que amb accents diferents, en els últims anys la música tradicional i el folklore està guanyant presència amb projectes com el vostre o casos com els de Maria Arnal i Marcel Bagés o Els Jovens.

R.R.C: Sí, hi ha un corrent en els últims anys que utilitza certs elements de la música tradicional i això està molt bé. Hem col·laborat amb **Maria Arnal i Marcel Bagés** i amb **Els Jovens** i està molt bé intercanviar música amb companys. El més interessant seria que, a poc a poc, els mitjans anessin assimilant com un fet normal aquests elements tradicionals i que grups amb un percentatge més alt de tradicionalisme tinguessin més presència i suport.

Com ha crescut i evolucionat el vostre projecte al llarg d'aquest temps?

R.R.C: Des del primer moment la nostra premissa era no tenir premisses, no posar-nos cap mena de límit, simplement fer el que volguéssim i fer i dir el que necessitéssim. Un ideari que no només mantenim, sinó que tenim més clar que mai: llibertat creativa per sobre de tot. D'altra banda, m'agrada pensar que en tot aquest temps hem millorat a l'hora de crear i d'interpretar.

Q.R.C: Crec que a mesura que hem anat evolucionant hem arribat a ser més nosaltres mateixos. Al primer disc teníem clar com volíem sonar, però ho vam fer cenyint-nos a determinats patrons i barrejant-los al nostre criteri. A partir del segon va ser el nostre propi so el que va marcar cada vegada més les pautes.

Amb quins moments, experiències i vivències us quedaríeu d'aquests anys?

R.R.C: Hi ha molts moments per recordar, com el Premi Nueva Creación de Folklore Agapito Marazuela, que va ser el punt de partida, o el Premi MIN al millor àlbum de músiques del món fa un parell de mesos. Això com a fites generals, però en realitat cada concert i cada quilòmetre tenen alguna cosa per recordar. Els festivals grans és clar, però els concerts petits també et sorprenen, com per exemple al bar Nébula de Pamplona, on es va crear una atmosfera brutal, o tocar al Museu del Prado, que va ser espectacular. També els concerts que vam oferir amb **Kepa Junkera**, a qui enviem molts ànims i molta força per a una ràpida recuperació.

També heu sortit a tocar a fora.

R.R.C: Sí! En una jam al Regne Unit vam compartir escenari amb **Jeff Scroggins** i els seus, així com amb **Brennen Leigh** i **Noel Mckay**, que són gent amb un talent immens.

Per què heu decidit reeditar ara, en una caixa de col·leccionista, la vostra discografia completa?

R.R.C: Va ser una proposta de la discogràfica i ens va semblar bé. Hi ha molta gent que ens coneix des de fa poc i que quan ens ve a veure als concerts marxa havent comprat la discografia sencera. Així que, per què no oferir-la en un bonic pack de vinils?

[youtube/]https://www.youtube.com/watch?v=B7eGBrUI_Tk

En aquest sentit, sou molt melòmans? Col·leccioneu discos i caixes dels vostres artistes preferits?

R.R.C: Sí, no soc col·leccionista compulsiu, però tinc la meua col·lecció per escoltar, tant per plaer com per fer-la servir com a enciclopèdia de recursos. Soc molt fan de les caixes que recopilen discografies completes i les de Bear Family Records són increïbles.

Quins són els tresors de les vostres col·leccions?

R.R.C: Alguns originals de **Bill Monroe** dels anys quaranta i cinquanta, de **Homer & Jethro** i de **Tiny Moore**.

Q.R.C: En el meu cas, *singles* de **Bill Monroe** i de **Jimmy Martin**. Són les peces més antigues que tinc, regals dels meus germans, per cert.

Quins noms formen part de la vostra nòmina d'artistes de referència?

R.R.C: **Bill Monroe**, **Homer & Jethro**, i **Tiny Moore** (riu). Aquests com a clàssics americans però si parlem de clàssics castellans, hauria de citar **Mariano San Romualdo 'Silverio'**, que va gravar un disc brutal anomenat *Fiesta en Castilla* (Movieplay, 1977), o **Los Talaos**, que fan sonar la dolçaina d'una manera increïble. També alguns contemporanis com **Los Hermanos Ramos** o **Los Mellizos de Lastras**, uns dolçainers brutals.

Q.R.C: Per mi també serien **La Ronda de Boltaña**, per la seva manera d'escriure cançons noves i actuals tan properes a la tradició.

Escolteu els vostres discos?

R.R.C: No escolto mai els nostres discos, no m'agrada escoltar-me. És perdre el temps, no m'aporta res. Prefereixo escoltar els altres i aprendre.

Q.R.C: No, jo tampoc. Amb els cops que ho escoltem per assegurar-nos que està tot bé abans d'enviar a fàbrica ja quedo saturat i ja no torno a escoltar-los. De fet, tinc curiositat per posar-me el vinil del primer disc, *Cordaineros de la Alcarria* (autoeditat, 2010), que hem inclòs a la caixa remesclat i remasteritzat per Suso Ramallo, però mai trobo el moment. Un dia o altre ho faré.

Dels sis, en teniu algun de preferit?

R.R.C: Com a obra completa, en forma i fons, joestic molt orgullós d'*Arte y orgullo* (El Segell, 2016).

Q.R.C: A mi també m'agrada molt *Arte y orgullo*, crec que amb ell vam arribar a una fita artística, però l'últim, *Quique dibuja la tristeza* (El Segell, 2018), a parer meu, també suposa una aportació important.

[youtube/]https://www.youtube.com/watch?v=qP-Fw2fX6gM

***Cordaineros de la Alcarria* va ser el primer. Deu ser especial, no?**

R.R.C: El mirava una mica de reüll fins que vaig escoltar la remescla i masterització per a la caixa. I bé, no està tan malament.

Q.R.C: Jo penso que va establir les bases del nostre so perquè després poguéssim evolucionar.

Com descriuríeu ara *Flor de canciones* (autoeditat, 2013)?

R.R.C: Crec que el títol ho descriu prou bé, amb el doble sentit: un recull de cançons que neixen de la terra.

Q.R.C: És el més bucòlic de tots els nostres discos, evoca paisatges imaginats i imaginaris idealitzats.

Com recordeu la gravació de *A burrasca perdida* (autoeditat, 2015)?

R.R.C: Va ser la nostra primera gravació, i va ser tota en un dia, amb Suso Ramallo el gener del 2015. Vam gravar vuit cançons, les quatre de *A burrasca perdida*, i com que ens sobrava temps d'estudi vam gravar les quatre de l'EP *La calle abajo*. Amb en Suso és tot molt fàcil, col·loca els micros minuciosament i després prem el *Rec* i a tocar.

Q.R.C: És cert, aquell dia vam gravar dos EPs. No sabíem si mai acabaríem utilitzant les cançons de l'EP *La calle abajo* i al final han sortit ara a la caixa. Així que va ser un dia molt productiu, a més

de ser el nostre primer contacte amb Suso Ramallo.

Arte y orgullo (El Segell, 2016) va ser la vostra primera referència amb El Segell.

R.R.C: Curiosament ens el vam autoeditar, i va ser la setmana següent d'haver-nos arribat tota la producció de fàbrica quan ens van trucar d'El Segell i van ser ells qui el van distribuir. Estar en una discogràfica com El Segell et dona una visibilitat que d'altra manera és molt difícil d'aconseguir. Et passes tot el temps trucant a portes i moltes no se t'obren perquè no et coneixen. Això amb ells va canviar. Una altra cosa molt bona d'El Segell és que no es fiquen en els aspectes artístics, fem el que volem com si seguíssim autoeditant-nos.

Què ha significat, per a Los Hermanos Cubero, *Quique dibuja la tristeza* (El Segell, 2018), segurament el vostre disc més personal i emotiu (creat a partir de la mort per càncer de la dona de Quique Ruiz Cubero)?

R.R.C: En la forma és el disc més suau que tenim, però en el fons és el més dur. És difícil d'escoltar, però arriba a la gent i és brutal els comentaris que ens arriben i la reacció de la gent en els concerts. Últimament els directes s'han convertit en una muntanya russa d'emocions. Treure un disc així podria semblar arriscat, però és el que havíem de fer en aquest moment. Érem això.

Q.R.C: Com diu el **Roberto**, aquestes cançons han aportat al repertori dels concerts una dinàmica enorme: el públic passa del plor a l'alegria, de manera literal, d'una cançó a una altra. És impressionant el poder que tenen aquestes cançons.

Fa escassament un any que el vau publicar. Heu començat a treballar en nous temes?

R.R.C: Estem treballant en un nou disc, però de moment no ens posem data. Serà un altre gir inesperat, serà molt diferent de l'últim. Potser no és gaire comercial, però ens ve molt de gust fer-ho. Tot i que res del que hem fet és comercial.

Los Hermanos Cubero. Foto: Genis Pena